

PTA Filosofie Q-highschool schooljaar 2022-2023 cohort HAVO 2021-2023

Syllabus Filosofie: [Examenprogramma filosofie havo.pdf \(examenblad.nl\)](#)

Bij het examenprogramma filosofie zijn de volgende 4 domeinen aan de orde:

Domein A: Vaardigheden

Domein B: Wijsgerige antropologie

Domein C: Ethiek

Domein D: Sociale filosofie

Het centraal examen heeft betrekking op: - een door het CvTE vastgesteld onderwerp dat gerelateerd is aan een van de domeinen A, B, C of D als hoofddomein, waarbij een of meer andere domeinen betrokken kunnen zijn; - de subdomeinen 1 van de domeinen B, C en D, die zowel afzonderlijk als in relatie met het onderwerp kunnen worden geëxamineerd. De explicitering van deze subdomeinen is in deze syllabus [filosofie havo versie 2 2023.pdf \(examenblad.nl\)](#) opgenomen.

Voor het vak filosofie **wordt sinds 2022** het onderwerp **Democratie, vrijheid en gelijkheid, voor wie?** bevraagd.

Het schoolexamen heeft betrekking op domein A en de domeinen en subdomeinen waarop het centraal examen geen betrekking heeft, indien het bevoegd gezag daarvoor kiest: één of meer domeinen of subdomeinen waarop het centraal examen betrekking heeft en andere vakonderdelen, die per kandidaat kunnen verschillen.

PTA Q-highschool Filosofie HAVO:					
Afname periode	Domeinen/subdomeinen/eindtermen:	Inhoud onderwijsprogramma; Hoe bereidt de leerling zich voor op de toets?	Toetscode, -vorm en -duur	Herkansing ja/nee?	Weging
Leerjaar 4 en 5 (blok 3)	Domein A: Vaardigheden Subdomein A1: Argumentatieve vaardigheden Subdomein A2: Onderzoeksvaardigheden en benaderingswijzen Subdomein A3: Oriëntatie op studie en beroep	Module: Filosofisch toveren: leren filosoferen door te debatteren <u>Inhoud:</u> filosofische vaardigheden aanleren door te debatteren: veronderstellingen, betoog analyseren, beoordelen en opzetten <u>Vorbereiding op toetsing:</u> oefening vaardigheden tijdens de lessen <u>Materiaal:</u> reader Filosofisch toveren Filosofische vaardigheden komen ook aan bod in de overige modules.	M0195 Praktische opdracht: deelname aan en leiden van debatten (weging 3)	Nee	3
(blok2)		Of Module: Vaardigheden: Jouw filosofische vraag <u>Inhoud:</u> filosofische vaardigheden aanleren door een eigen vraag te onderzoeken, te presenteren, een filosofische discussie te leiden en te analyseren <u>Vorbereiding op toetsing:</u> oefening vaardigheden tijdens de lessen <u>Materiaal:</u> reader Jouw filosofische vraag Filosofische vaardigheden komen ook aan bod in de overige modules.	M0269 Praktische opdracht: betoog en discussie leiden (weging 3)	Nee	
Leerjaar 4	Domein B: Wijsgerige antropologie Subdomein B1: Centrale begrippen en toonaangevende visies Subdomein B2: Persoon, lichaam, geest en emotie Subdomein B3: De mens als redelijk wezen	Dit domein is vertaald in twee thematische modules waaruit leerlingen kunnen kiezen. In beide modules komen de centrale begrippen, visies en de overige subdomeinen aan bod.		ja	4
(blok 1)		Module thema 1: Hoe vrij zijn wij? <u>Inhoud:</u> centrale begrippen en filosofen over vrijheid (antropologie) worden besproken en vergeleken <u>Vorbereiding op toetsing:</u> oefenen met de filosofische posities (in de les) en met het schrijven van een gesprek (dialogo) tussen die filosofische posities	M0108 Praktische opdracht dialoog schrijven (weging 4)		

(blok 3)		<p><u>Materiaal</u>: hoofdstuk 1 Wijsgerige Antropologie uit Durf te Denken VWO + leerdoelen</p> <p><i>of</i></p> <p>Module thema 2: Kan een robot een bewustzijn krijgen? <u>Inhoud</u>: centrale begrippen en filosofen over bewustzijn (antropologie) <u>Vorbereiding op toetsing</u>: oefen met de filosofische posities (in de les) en schriftelijke toepassing ervan <u>Materiaal</u>: Reader <i>Kan een robot een bewustzijn krijgen?</i></p>	M0120 Schriftelijke toets, 60 minuten (weging 4)		
Leerjaar 5 (blok 1)	Domein: Sociale en politieke filosofie (D) Examenonderwerp Democratie, vrijheid en gelijkheid, voor wie?	<p>Module: Mag iedereen meebeslissen in een democratie? <u>Inhoud</u>: Wie is er verstandig genoeg om politieke beslissingen te nemen? Wie mag er meedoen in een democratie? <u>Vorbereiding op toetsing</u>: oefen met de filosofische posities (in de les) en schriftelijke toepassing ervan <u>Materiaal</u>: <i>Denken over Democratie</i> Inleiding, H1, 2</p>	M0248 Schriftelijke toets, 90 minuten	ja	4
(blok 2)		<p>Module: Wat doet diversiteit met een democratie? <u>Inhoud</u>: In hoeverre heeft democratie een gedeelde cultuur nodig? <u>Vorbereiding op toetsing</u>: oefen met de filosofische posities (in de les) en schriftelijke toepassing ervan <u>Materiaal</u>: <i>Denken over Democratie</i>, H3, 4</p>	M0250 Schriftelijke toets, 90 minuten	ja	4
(blok 3)		<p>Module: Kun je democratisch burgerschap leren? <u>Inhoud</u>: Moet democratie worden aangeleerd of is dat ondemocratisch? <u>Vorbereiding op toetsing</u>: oefen met de filosofische posities (in de les) en schriftelijke toepassing ervan <u>Materiaal</u>: <i>Denken over Democratie</i>, H5, 6</p>	M0251 Schriftelijke toets, 90 minuten	ja	4

Leerjaar 4	Domein C: Ethiek Subdomein C1: Centrale begrippen en toonaangevende visies	Het domein Ethiek is vertaald in twee thematische modules waaruit leerlingen kunnen kiezen . In beide modules komen de centrale begrippen, visies en de overige subdomeinen aan bod.		ja	4
(blok 2)	Subdomein C2: Het al dan niet universeel zijn van waarden Subdomein C3: Vrijheid en verantwoordelijkheid	Module thema 1: Ik ben geen racist <u>Inhoud</u> : centrale ethische begrippen en filosofen worden besproken en vergeleken, met focus op thema racisme <u>Vorbereiding op toetsing</u> : oefen met de filosofische posities (in de les) en met het schrijven van een essay waarin deze posities worden geëvalueerd <u>Materiaal</u> : hoofdstuk 2 Ethiek uit Durf te Denken VWO + leerdoelen <i>Of</i>	M0193 Praktische opdracht: het schrijven van een essay (weging 4)		
(blok 4)		Module thema 2: De mens als natuurramp...? <u>Inhoud</u> : centrale ethische begrippen en filosofen worden besproken en vergeleken, met focus op thema natuur en milieu <u>Vorbereiding op toetsing</u> : oefen met de filosofische posities (in de les) en mondelinge toepassing ervan <u>Materiaal</u> : hoofdstuk 2 Ethiek uit Durf te Denken VWO + leerdoelen	M0194 Praktische opdracht: het maken van een podcast (weging 4)		
Leerjaar 4 (blok 4)	Domein D: Sociale filosofie Subdomein D1: Centrale begrippen Subdomein D2: Schaarste, begeerte en macht Subdomein D3: Ideologie	Module: Sociaal-politieke filosofie: De gelukkige samenleving <u>Inhoud</u> : centrale begrippen en stromingen uit de sociaal - politieke filosofie worden besproken en getoetst aan de vraag wat de ideale samenleving is. Begrippen als 'de ideale staat', communisme, kapitalisme, vrijheid en democratie, macht en rechtvaardigheid komen aan de orde. Filosofische theorieën worden getoetst aan hedendaagse voorbeelden van samenlevingen die symbool staan voor een stroming of concept, zoals het sociaal kredietsysteem in communistisch China. <u>Materiaal</u> : Reader Geluk <i>Of</i>	M0196 Mondelinge toets (weging 3)	ja	3

(blok 1)		Module: Het eiland: ontwerp je eigen samenleving <u>Inhoud:</u> je ontwerpt je ideale samenleving en toetst deze aan centrale begrippen en stromingen uit de sociaal - politieke filosofie <u>Vorbereiding op toets:</u> je werkt tijdens de les in een groepje aan je eiland en werkt toe naar een presentatie hiervan <u>Materiaal:</u> reader 'Het eiland'	M0103 Praktische opdracht: presentatie 'Het eiland' (weging 3)		
Berekening cijfer schoolexamen: (3*(M0195 of M0269) + 3* (M0103 of M0196) + 4*(M0248 + M0250 + M0251) + 4*(M0193 of M0194) + 4* (M0108 of M0120)) /26 (NB. Weging van alle modules is met factor 2 vermenigvuldigd ivm overstap van Magister naar SOM-Today)					

Overzicht domeinen per module

	A	B	C	D	SE-STOF	CSE-STOF
M0195	X				X	X
M0269	X				X	X
M0108		X			X	X
M0120		X			X	X
M0248				X		X
M0250				X		X
M0251				X		X
M0193			X		X	X
M0194			X		X	X
M0196				X	X	X
M0103				X	X	X